

Štev. 11

Leto 10

Uredništvo in upravnništvo:

Izhaja dvakrat na mesec
Naročnina četrtletno 12 dinarjev

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbornice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

NEODVISNO GLASILO ŽELEZNIČARJEV, UPOKOJENCEV IN TRANSPORTNEGA OSOBJA

Važna razsodba za delavce

Delavec zadobi avtomatično stalnost, čim izpolni pogoje, ki jih predvideva delavski pravilnik

V našem listu smo že opetovano razpravljali o določbah delavskega pravilnika, ki predvidevajo pravice delavstva ter smo ugotovili, da železniška uprava na eni strani striktno vztraja na najtočnejšem izvajanju onih določb, ki predvidevajo za delavce dolžnosti in obveznosti, ne izvaja pa določb pravilnika tam, kjer predvidevajo pravice za osebje.

Nesteto intervencij in dokazovanj se je izvršilo ne samo pri podrejenih instancah v Ljubljani ali Zagrebu, marveč tudi pri Generalni direkciji in Ministrstvu ravno v zadevi priznanja stalnosti delavcem. Na železnici je tisoče delavcev, ki so že davno izpolnili vse pogoje za priznanje stalnosti, ker so stari nad 24 let, naši državljani, so odslužili vojaščino, so popolnoma zdravi ter imajo nad tri leta neprekinjene službe na železnici. Nekateri so na železnici tudi po 5 in več let, vendar so vse njih prošnje za priznanje stalnosti zamen, ker se železniška uprava sklicuje, da nima normiranih mest, da ni kredita in končno, da delavski pravilnik ne predvideva, da bi delavec zadobil stalnost avtomatično, čim izpolni pogoje, marveč da zadobi stalnost le, ako ga načelnik za to predlaga.

Koliko delavcev, članov gotove organizacije, ki si lasti vse pravice in monopol na železnici, je bilo tekom zadnjih let reduciranih, čeprav so imeli po tri in več let službe in ta organizacija se je omejila na to, da jih je tolažila, ali jim dala malenkostno podporo in smatrala s tem zadevo za končano. Ko je bil delavec zopet sprejet nazaj, je bil sprejet kot pogodben in tako bo na železnici ostal ne da bi dosegel najmanjšo pravico in bil zavarovan za starost. Ker je priznanje stalnosti najvažnejši predpogoj za sprejem v delavski pokojninski fond, je bila dolžnost obstoječih odobrenih organizacij, da ukrepejo res vse možne korake, da delavcu stalnost zagarantirajo. Njihova dolžnost bi bila, da se poslužijo sodnijske poti, ako so bile njih intervencije brezuspešne in da tako dosežejo razsodbo sodišča v tej zadevi. Zakaj so to opustile, o tem naj razmišljajo prizadeti delavci zlasti pri progovnih sekcijah in naj na podlagi svojih zaključkov izvajajo potrebne ukrepe.

Dne 10. nov. 1934 je državna železnica odpovedala službo delavcu v signalni delavnici s. S. F., ki je izpolnil že vse pogoje za pridobitev stalnosti. Vlogo za preklitje te odpovedi je železniška uprava odklonila z utemeljitvijo, da še ni izdan odlok o stalnosti in se smatra vsled tega za začasnega delavca, kateremu se lahko služba odpove.

Ker se mirnim potom zadeve ni dalo urediti, je prišla pred sodišče, pri katerem je prizadeti delavec zahteval, da mu železniška uprava plača prejemke za vse delovne dneve do dne vložitve tožbe, ker ni zagrešil ničesar, da bi mogel biti disciplinsko odpuščen iz službe, izpolnil pa je vse pogoje za stalnost, a stalnemu delavcu se služba ne more odpovedati.

Dne 28. VI. 1935 je pristojno Okrajno sodišče v Ljubljani izdalo razsodbo, ki jo vsled važnosti objavljamo dobesedno:

Sodba

V imenu Njegovega Veličanstva Kralja! Sresko sodišče v Ljubljani, odd. II., je po sodniku s. s. Batisti Ljudevitu, kot sodniku v pravni stvari tožeče stranke S. F. zoper toženo stranko Državni zaklad kraljevine Jugoslavije po državnem pravobranilstvu v Ljubljani, zaradi Din 1376.70 s prip. na podlagi ustne razprave, opravljene z obema strankama za pravo spoznalo:

Tožena stranka je dolžna plačati tožniku Din 1308.50 s 5% obrestmi od 8. I. 1935 dalje in na Din 201.50 odmerjene pravne stroške — vse v 15 dneh pod izvršbo.

Ostali tožbeni zahtevki se zavrne.

Obrazložitev:

Med strankama je sicer nesporno, da je služboval tožnik kot privremeni delavec pri državni železnici v Ljubljani od 25. 7. 1931 do 17. 11. 1934, ko je družba radi odpovedi z dne 10. 11. 1934 prestala in sicer z dnevnim plačom 35 Din 30 p., toda tožnik navaja, da mu služba sploh ni prestala, ker je bila odpoved nezakonita in neveljavna, ko bi mu bilo odpovedati službeno razmerje le po čl. 32 pravilnika z dne 11. 5. 1933, kajti tožnik je izpolnil vse pogoje za pridobitev stalnosti in je radi tega avtomatično postal stalni delavec. Službeno razmerje med strankama ni prenehalo. Radi tega je zahteval tožnik od tožene stranke, da mu omogoči delo še nadalje, česar pa ta ni storila. Predlaga, da se tožbenemu zahtevku ugodi.

Tožena stranka pa na drugi strani predlaga zavrnitev tožbenega zahtevka, češ, da tožnik ni mogel zadobiti stalnosti avtomatično, ker se mu ta podeli ob izpolnitvi vseh drugih pogojev šele z izdajo rešenja po čl. 23 cit. pravilnika, tako, da je to rešenje konstitutivnega značaja in ne samo deklarativnega, kakor izhaja tudi iz čl. 40 predz. odst. cit. prav. Sicer pa je od vložene meze odračunati 3% prispevek za bolniški fond in davek ter zaslužek iz § 1162 b o. d. z.

Sodišče se ni moglo pridružiti toženikemu naziranj. Po čl. 22 prav. dobi delavec stalnost, čim je izpolnil tam navedenih pet pogojev. Po čl. 23 prav. mora res pristojno odloženje izdati rešenje, toda privremeni delavec ni postal stalni šele z izdajo tega rešenja odn. s tem rešenjem, kajti čl. 23-II prav. določa izrecno, da se računa stalnost od takrat, ko je izpolnil delavec pogoje za pridobitev stalnosti. Če bi šele rešenje ustanavljalo stalnost, bi se štela šele od izdaje rešenja. Rešenje tedaj le deklarira stalnost, ki je nastopila avtomatično ob izpolnitvi pogojev iz čl. 22 prav. in ji torej ne konstituira. Na tem ne spremeni ničesar določba predz. odst. čl. 40 prav. Ta namreč ne določa omejenega števila »stalnih« delavcev temveč delavcev sploh, kar nikakor ne ovira, da bi ne mogli biti vsi delavci stalni tako, da bi se privremeni delavci radi zaključnega števila ne mogli več sprejemati.

Ker ni spora, da je tožnik do dneva odpovedi izpolnil vse pogoje iz čl. 22 prav. je postal stalen četudi mu ni bilo izdano nobeno rešenje. Radi tega bi se mu mogla odpovedati služba le iz razlogov čl. 32 prav., katerih pa tožena stranka ne uveljavlja. Izdana odpoved je bila tedaj nezakonita in neveljavna in je tožbeni zahtevki v glavnem povsem utemeljeni. Od tožnikove terjatve pa je vsakakor odbiti davek 20 Din in prispevek za bolniško zavarovanje 48.40 Din, skupaj torej 68.40 Din (poročilo direkcije drž. železnice). V tem obsegu (1376.70 Din manj 68.40 Din plus 5% obresti od 8. I. 1935) je bilo tožbenemu zahtevku ugoditi.

Izrek o stroških temelji na § 145 opp.

Ni nam potreba podčrtavati izredne važnosti te razsodbe, ker je razsodba tako odločilnega pomena, da jo bo dobro razumel sleherni delavec. Pred neodvisnim sodiščem je dokazana pravilnost našega stališča, da postane delavec avtomatično stalni, čim izpolni pogoje delavskega pravilnika in da ni odvisen od milosti in nemilosti načelnika, ali ga bo predlagal in tudi ne od birokratično urejene administracije, vsled katere se zavlačujejo odloki o stalnosti cele mesece.

Upajmo, da bo železniška uprava sedaj v obojestranskem interesu upo-

Živahno gibanje upokojujencev

V vrstah železniških upokojujencev imamo cele grupe takozvanih staroupokojujencev, kronskih upokojujencev, rentnikov ter vdov, katerih stanje je naravnost nevzdržno. Iskali so pomoči povsod, vendar vse njihove prošnje, zahteve in intervencije so bile tekom zadnjih osem let zaman. Mesto izboljšanja, so bili deležni poslabšanja in redukcij raznih pravic.

Zadnje čase se je začelo med prizadetimi upokojujenci novo gibanje, ki izgleda, da stoji na pravi podlagi: Upokojujenci so začeli z akcijo, da je nujno potrebna ne samo združitev vseh upokojujencev v eno celoto, marveč, da je potrebno, da so upokojujenci organizirani ramo ob rami z aktivnim osebjem, ker le tako bodo zamogli doseči uspehe, ker železniška uprava računa danes le z onim osebjem, ki je še v aktivni službi, preko upokojujencev pa gre brez vsakega pomišljanja. Ker so sedaj še v veljavi določbe zakona o drž. prom. osebju, predvidevajo pristop upokojujencev v organizacijo le pri ustanovitvi nove organizacije, so vpokojujenci v velikem številu podprli zahtevo aktivnih železničarjev, ki so predložili železniškemu ministrstvu pravila za novo svobodno strokovno organizacijo ter so v masi prijavili pristop v novo organizacijo, čim bo minister odobril predložena pravila.

Železniški upokojujenci so imeli tekom preteklega meseca dva zelo dobro obiskana zborovanja, na katerih so po temeljitih razpravah sprejeli važne resolucije, ki obsegajo:

1. Zahtevo po definitivnem izednačenju staroupokojujencev in kronskih upokojujencev s pokojninami po zakonu iz leta 1931;
2. Naknadno prevedbo kronskih rentnikov s 1. VIII. 1927;
3. Povrnitev že vživanih pravic glede voznih ugodnosti, prostega prevoza premoga in drv ter podelitve premoga vdovam.

Izvolili so posebno tričlansko deputacijo (ss. Gril, Pintarič in Skapič), ki se je podala dne 10. julija v Beograd, da predloži novi vladi, železniškemu ministru, finančnemu ministru, dalje dr. Korošču, parlamentu in senatu obširne spomenice z utemeljenimi zahtevami. V informacijo onim upokojujencem, ki so naročniki našega lista, objavljamo iz predloženih zahtev najvažnejše:

Izednačenje pokojnih staroupokojujencev. V vseh nasledstvenih državah je bilo izvršeno izednačenje pokojnih takozvanih kronskih upokojujencev v letih 1923-24, definitivno izednačenje vseh vrst pokojnin pa je bilo izvršeno v vseh onih državah, kjer so nastale vsled razvrednotenja valute večje difference, že do 1. 1928. V kraljevini Jugoslaviji so bile uvedene za aktivno osebje dinarske plače z uredbo od 14. marca 1922, novi zakon, ki je predvidel izdatno izboljšanje položaja za vse aktivno osebje, pa je stopil v veljavo s 1. XI. 1923.

Logično bi bilo, da bi tudi za vse staroupokojujence stopila v veljavo prevedba kronskih pokojnin v dinarske

s 1. aprilom 1922, kar pa se ni zgodilo, marveč so vživali kronske pokojnine vse do uredbe od 27. VII. 1927, ki je predvidela prevedbo v dinarsko veljavo s 1. VIII. 1927, a to po tabelah iz leta 1922, ne da bi priznala izplačilo difference že od leta 1922 dalje. Tako so bili staroupokojujenci že pri prvi prevedbi prikrajšani na novih prejemkih za 5 in pol let.

Po letu 1927 so upokojujenci upravičeno pričakovali, da bodo izednačeni na pokojnine, ki jih predvideva za aktivno osebje zakon iz leta 1923. Njih pričakovanje se ni izpolnilo, za aktivno osebje je leta 1931 stopil v veljavo že drugi zakon in sedaj je preteklo že 12 let od kar se je za aktivno osebje položaj izdatno izboljšal, za upokojujence pa je ostal še vedno nespremenjen. Podčrtavamo, da edino v kraljevini Jugoslaviji izmed vseh evropskih držav še ni izvedeno izednačenje staroupokojujencev ter je to vprašanje gotovo eno najvažnejših da se končnoveljavno pravično reši.

Rešitev tega vprašanja je mogoča s posebnim zakonom o izednačenju pokojnin, provizij, miloščin in rent v kraljevini Jugoslaviji. Za to Vas prosimo, gospod minister, da bi se blagovolili zavzeti v Ministrskem svetu, da bi bil uvrščen v finančni zakon poseben člen, ki naj se glasi:

»Ovlaščuje se minister finansija, da po soglasnosti sa Ministrskim svetom i finansijskim odborima narodnog pretstavništva propiše zakon o izednačenju penzija, provizija, milostnih penzija i nezgodnih renta odgovarajuće propisima sadašnjih zakona o činovnicima i drž. saobr. osoblju.«

Prevedba nezgodnih kronskih rent v dinarsko veljavo. V obupnem položaju, v lakoti in največjem pomanjkanju se nahaja vse ono osebje, ki je pri vestnem izvrševanju službe imelo nezgodo, bilo pohabljenost ter postalo nesposobno za nadaljnje delo. Prejšnje uprave so jim priznale nezgodne rente, ki so v tedanji valuti odgovarjale, saj se je dalo z rento K 200 in tudi več mesečno primerno živeti. Prišlo je osvobojenje, za tem leta 1922 prevedba kronskih pokojnin v dinarske, prišli so novi zakoni, pri vseh uredbah pa so bili izpuščeni nezgodni rentniki. Še danes prejema rentnik, ki je pred osvobojenjem dobival K 200 mesečno, sedaj le Din 50 mesečno in kako naj s tem živi? Usodna napaka je nastala vsled nepoznavanja prečasnih razmer in predpisov in so bili tako nezgodni rentniki izpuščeni iz prevedbe leta 1927 pomotoma, a ta pomota do danes še ni popravljena, ker se ni našel noben minister, ki bi se dal zainteresirati za to največjo krivico, ki jo trpe oni, ki so v vestnem službovanju žrtvovali svoje zdravje.

Prosimo Vas, gospod minister, da bi na vsak način izdejstvovali, da se sprejme uredba, ki bo popolnoma odgovarjala uredbi o prevedbi kronskih pokojnin iz leta 1927 in ki naj se glasi:

trebe enotnosti v res pravi strokovni organizaciji in stojte vsi kot en mož za zahtevo vseh zavednih železničarjev:

Zahtevamo svobodno in neodvisno železničarsko strokovno organizacijo!

števala nasvete, ki smo jih objavili v zadnjih dveh številkah glede štednje pri nepotrebnih tožbah ter bo imenovala delavce, ki izpolnjujejo pogoje za stalnost, brez vsakih zadržkov stalnim.

Delavci! Vi pa se zavedajte po-

»Uredba o provodjenju na dinarske rente krunskih ličnih i porodičnih renta.«

Čl. 1. Krunske rente kako lične tako i porodične prevode se na dinarske rente računajući 1 K ravna 1 Din.

Čl. 2. Isplata po ovoj uredbi počee vršiti se od prvog narednog meseca po stupanju na snagu ove uredbe, a ručanje se od 1. VIII. 1927. god.

S tem ukrepom, gospod minister, bo popravljena še le ona krivica, ki jo je to osebe trpelo od leta 1927 do danes napram svojim tovarišem — upokojencem, ki se v službi niso poškodovali. Definitivna rešitev vprašanja rentnikov pa je že vsebovana v prvi točki te spomenice, katere rešitev bo zahtevala več časa, za to je pravično, da se sedaj takoj z uredbo, ki lahko stopi že prihodnji mesec v veljavo, da rentnikom ono, kar uživajo staroupokojenci že osem let.

Vozne ugodnosti za železniške upokojence. Razne prejšnje vlade so skoraj ukinile vozne ugodnosti za upokojence in končno priznale pravico do 12 voženj po režijski ceni letno, ukinili pa so pravico do prostega prevoza premoaga in drv, vdomam pa so sploh odvzele pravico do nabave režijskega premoaga. Te dni je bil objavljen prvi ukrep, ki vozne ugodnosti za upokojence zboljšuje in odobrava 24 režijskih voženj letno.

Z znižanjem režijskih voženj za upokojence železniška uprava ni ničesar pridobila, marveč je izgubila na dohodkih, z ukinjenjem prostega pre-

voza premoaga in drv pa je težko prizadelo upokojence, ki so to pravico skozi leta uživali, sedaj pa, ko je njih gmočno stanje poslabšano, se jim odvzame te nakaznice. Težko pa so prizadete vdove, ki ne dobe premoaga po režijski ceni, pri čemur trpi dejansko izgubo tudi železniška uprava, ki zgubi prispevek za režijske stroške, udarjeni so rudarji, ker pada poraba premoaga, koristi pa nima nikdo.

Prosimo, gospod minister, da bi razveljavili vse izjemne odredbe, ki veljajo za upokojence in odredili, da imajo upokojenci v pogledu voznih ugodnosti, prevoza premoaga in drv ter vdove pri nabavi premoaga iste pravice kot aktivno osebeje.

Priznanje miloščin bivšim državnim železniškim delavcem, ki niso bili člani provizijskih zavodov je nujno potreben ukrep, ker danes dobivajo te miloščine bivši južno železničarji, državno železniški delavec pa, ki ni bil član fonda, je bil po 30 in več letih službe odpuščen brez vsega. Ker je število teh zelo omejeno, prosimo, da se jim prizna isto pravico kot bivšim južno železničarjem.

Upokojenci so na zborovanju izvolili tudi posebno komisijo, ki je izdelala smernice za izdajanje pokojnin in rent, katere je deputacija enako predložila odločujočim.

Te smernice, kakor tudi poročilo deputacije bomo objavili v prihodnji številki.

Za danes naj velja apel vsem upokojencem: **Upokojenci združite se v enotni organizaciji z aktivnim osebjem, ker le enotni bomo uspeli.**

Vlakospremno osebje za spremembo ranga

V zadnji številki Železničarja smo objavili stališče vlakospremnega osebja k novi okrožnici o uvrstitvi v razporede ter podčrtali zahtevo pretežne večine vlakospremnikov, da naj se uvršča v razporede po strokovni izobrazbi in položeni izpitih in ne po šolski izobrazbi, odnosno činu.

Že prvi mesec izvajanja novega ranga je povzročil nešteto pritožb in razburjenja ter prerakanja med prizadetim osebjem ter se je vlakospremno osebje v posebni deputaciji obrnilo na g. direktorja Čugmusa, da bi on preprečil zapostavljanje in oškodovanje osebja na eni strani, na drugi strani pa škodo, ki bo nastala upravi, ako bi ostal novi sistem ranga.

Gospod direktor je prijazno sprejel štiričlansko deputacijo pod vodstvom s. Korošca, ki mu je predala obširno spomenico ter mu razložila posamezne slučaje zapostavljanja in oškodovanja vsled novega ranga s prošnjo, da bi ukrenil potrebne korake za zaščito onih pravic osebja, ki jih je uživalo dolgo vrsto let.

Gospod direktor je izjavil, da bo posvetil v spomenici navedenim vprašanjem potrebno pažnjo, da se bo zadeva zadovoljivo rešila.

Objavljamo spomenico, ki jo je deputacija izročila g. direktorju:

Vlakospremno osebje ljubljanske železniške direkcije se obrača do Vas, gospod direktor, s prošnjo, da bi blagovolili zaščititi one pravice osebja, ki jih je vlakospremno osebje pridobilo že davno in katere se hoče sedaj odzvati z novimi navodili za uvrščanje vlakospremnikov v službene razporede.

Izkustva tekom dolge vrste let so dokazala, da je edino pravičen princip za dodelitev v službene razporede oni, ki bazira na strokovni izobrazbi. Ta princip je v obojestranskem interesu, ker na eni strani vpliva na vse osebeje, da polaga čimprej višje strokovne izpite ter tako omogoči železniški upravi, da razpolaga s kadrom res strokovno usposobljenih vlakospremnikov. Na drugi strani pa garantira ta princip vsakemu strokovno usposobljenemu vlakospremniku, da doseže tekom svoje službene dobe tudi višje položaje v vlakospremni službi.

Princip dodelitve uslužbenec v razporede po strokovni izobrazbi je zadovoljeval gotovo nad 90% vsega prizadetega osebja, bil je vpeljan red, odpravljen pritožbe ter je vzpodbujalo vplival na uslužbenca, ki je bil na nižji stopnji, da čim vestneje vrši službo, da si tako omogoči redno napredovanje v službo višje stopnje.

Nov način dodelitve vlakospremnega osebja v razporede, ki bazira na šolski izobrazbi, pa nima niti ene teh dobrih strani, pač pa mnogo slabih. Vlakospremniku, ki je najboljšo kvalificiran v službi, pa žal nima za činovnika predpisane šolske izobrazbe, je z novim načinom zaprt pot do mesta vlakovodje in kaj naj njega privede do po-

laganja izpitov, do čim vestnejšega službovanja, ako ves čas živi v prepričanju: Če tudi bom položil vse izpite, bil strokovno najbolj ocenjen, me bo pri dodelitvi na višje mesto preskočil daleko mlajši uslužbenec, ki ne bo imel enakih strokovnih kvalifikacij, pač pa bo imel ono izobrazbo, ki jo zakon predvideva.

Kakor nov način uvrstitve demoralizuje joče vpliva na strokovno usposobljeno oseboje brez šolske izobrazbe, enako protežira oseboje s šolsko izobrazbo, ki se zaveda, da bo preskočilo one brez šolske izobrazbe, čeprav bo strokovno manj usposobljeno.

Posamezne železniške uprave so svoječasno poizkušale uvesti sistem dodelitve v razporede po šolski izobrazbi, vendar so povsod na podlagi slabih izkušenj te sisteme likvidirali. Danes je na razpolago veliko število maturantov, ki bi v borbi za kosček kruha šli na zavoro: Če ostane novo uvedeni sistem v veljavi, bodo potem ti maturanti na vsak način imeli prednost pred onimi s štirimi gimnazijami ali z meščansko šolo in nastal bo pravi kaos, ki bo povzročil obojestransko ogromno škodo.

Pa ne samo ti razlogi, katere smo navedli, govorijo za ukinitve novega sistema in za sistem dodelitve po strokovni izobrazbi in položeni izpitih, marveč tudi anomalije, ki bodo po novem sistemu nastale, dokazujejo nevednost novega sistema. Navajamo samo en izmed mnogih primerov:

Sprevodnik-vlakovodja, ki je vršil leta 1928. službo revizijskega sprevodnika, je bil radi nedostatkov v službi kazensko premeščen iz velike dispozijske postaje v malo. V novi službeni enotini je vozil kot vlakovodja pri tovornih vlakih. Leta 1932 je bil prevečen za činovnika. Železniško službo je nastopil na pr. leta 1918.

Drugi sprevodnik-vlakovodja, ki je prišel na železnico leta 1911 in vestno vrši svojo službo, ni bil kazensko premeščen leta 1932 ni bil »na položaju« ter vsled tega ni postal činovnik. Sedaj mora ta uslužbenec, ki je po službenih letih daleko starejši, starejši po izpitih in ima najboljše kvalifikacije, odstopiti od potniških vlakov v prilogo preje navedenemu činovniku in prevzeti tovrne vlake.

Sličnih zgledov bi lahko navedli še več, vendar že ta dokazuje, da sistem dodelitve v razporede po činu, ki ga nekdo ima ne oziraje se, kako si ga je pridobil — ali s šolsko izobrazbo, ali na kak drug način — ni v korist ne osebeje, ne železniški upravi.

Obrachamo se do Vas, gospod direktor, da bi podvzeli korake za zaščito strokovno usposobljenega vlakospremnega osebja in prosimo konkretno za sledeče ukrepe:

1. Dodelitev v razporede naj ostane za vse osebeje, ki se nahajajo v vlakospremni službi, na doseganju sistema t. j. po strokovni izobrazbi in položeni strokovnih izpitih. Za novo vlakospremno oseboje, ako železniška uprava vztraja na novem načinu, naj se uvede nov način, vendar vsled uvedbe novega načina ne sme biti oškodovano sedanje vlakospremno osebje.

2. Tisti vlakospremniki, ki imajo dvomesečni beograjski kurs, naj se uvrste po rangi v razporede in ne da stalno vrše službo revizijskega sprevodnika.

Nabirajte člane

za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

Iz važnejših razsodb Državnega sveta

Za odreditev penzije od položajne doklade se mora tudi eksekutivna služba pod 10. leti pretvoriti v neeksekutivno v razmerju 25 : 30.

Glavna kontrola je vložila več pritožb proti onim rešenjem o odmeri pokojnine, v katerih je bila eksekutivna služba pod 10. leti za odmero procenta pokojnine od položajne doklade pretvorjena v neeksekutivno. Svoje pritožbe je motivirala s tem, da se smatra služba prvih 10 nastavljenih let kot popolnoma enaka, pa naj si bo to eksekutivna ali neeksekutivna in da se sme samo eksekutivna služba nad 10 let preračunati v neeksekutivno.

Državni svet je v svojem V. oddelku doslej izdal več razsodb, s katerimi je vse tožbe Glavne kontrole odklonil in razsodil, da se mora prav vsa eksekutivna služba preračunati v neeksekutivno za odmero procenta penzije od položajne doklade.

Motivacija Državnega sveta se glasi:

»Ugovor Glavne kontrole da se ne sme vsa eksekutivna služba pretvoriti v neeksekutivno za odmero penzije od položajne doklade, marveč samo eksekutivna služba nad 10 let,

je neosnovan vsled sledečih določb zakona:

§ 131 zakona o drž. prom. osebeju iz leta 1931, na podlagi katerega se odreja procent penzije od položajne doklade, nima nikake omejitve, da se samo eksekutivna služba preko 10 let pretvarja v neeksekutivno. Ta omejitev, na katero se sklicuje Glavna kontrola, je predvidena v § 130 zakona za odrejanje procenta penzije od plače, ne pa tudi od položajne doklade. Vsled tega je pritožbo Glavne kontrole odkloniti.«

Te razsodbe so zlasti važne za ono oseboje, ki je bilo samo nekaj časa v eksekutivi, ker na podlagi teh razsodb obdrži pravico do preračunavanja tudi teh eksekutivnih let v neeksekutivne za odmero pokojnine od položajne doklade.

Delavci, upokojeni po pravilniku iz leta 1930, ki preje niste bili člani penz. fondov, pregledajte svoje pokojninske dekrete.

S 1. julijem 1930 je stopil v veljavo prvi delavski pravilnik, ki je predvidel v čl. 128 tudi za vse one delavce, ki sploh niso bili člani prejšnjih provizijskih fondov, da so lahko pristopili v novi fond in se jim je vračunala vsa službena doba po odbitku treh let v članstvo, a prispevke so morali plačati v obrokih.

Uprava fonda se je postavila na stališče, da takim delavcem računa za odmero procenta pokojnine samo toliko let, za kolikor so plačali do dneva upokojitve prispevke, ne prizna pa vseh ostalih let, za katere prispevki še niso plačani, češ, da teh prispevkov po upokojitvi ne morejo v obrokih plačevati.

Večje število prizadetih delavcev, ki niso bili organizirani, je po upokojitvi zamudilo rok za pritožbo na Državni svet ter je nekaj teh naknadno, sklicujoč se na splošno pravno načelo, izraženo v čl. 22 srb. civ. zakona, zaprosilo za ponovno odmero pokojnine z upoštevanjem vseh let članstva proti naknadnemu plačilu še neplačanih članskih prispevkov v obrokih. Uprava fonda je te prošnje zavrnila kot nepravčasno vložene, češ, da so rešenja že pravomočna in je pobijala zahtevek z utemeljitvijo, da ugodnost plačevanja prispevkov v obrokih velja samo za one, ki so bili na dan 1. julija 1930 že člani katerega obstoječih provizijskih fondov.

Na vložene pritožbe je Državni svet razsodil, da zamore prizadeti tudi naknadno uveljaviti svojo pravico. Odklonil je stališče uprave fonda s sledečo motivacijo:

»Čl. 128 tč. 3 pravilnika predvideva, da se zamore razlika članarine za uslužbenca, ki spadajo pod tč. 1, kakor tudi naknadno plačilo članarine za uslužbenca iz tč. 2 (gornji slučaj op. ured.) izvršiti na enkrat, ali pa v mesečnih obrokih, kot je predvideno z odredbami pravilnika.

Odredbe pravilnika o naknadnem plačilu članarine pa so tudi čl. 71 drugi odstavek v zvezi s čl. 70. Čl. 71 predpisuje, da se zamore naknadno

članarina za priznato članstvo plačati v 120 mesečnih obrokih. A čl. 70 predvideva, da se članarina plačuje v mesečnih obrokih.

Na podlagi prednavedenega ne drži trditev upravne oblasti, da bi moral tožnik, ako je hotel, da se mu za penzijo vračuna sporni čas stalne službe, pred prestankom službe vplačati celokupno dolžno članarino za ta čas neoziraje se na to, da mu je bil ta čas z istim rešenjem priznan za stalnost. To pa vsled tega, ker niti z eno odredbo pravilnik ne predvideva, da se taka službena doba vračuna za penzijo samo pod pogojem, da se do prestanka aktivne službe vplača celotna članarina v fond.

Ker se iz navedenih odredb pravilnika razvidi, da se članarina plačuje v mesečnih obrokih, je jasno, da je zamogel tožnik članarino za sporno dobo plačati vsak čas. Iz aktov je razvidno, da je del članarine že plačal, ostalega dela pa ni plačal brez lastne krivde, vsled tega on ni izgubil pravice na vračunanje sporne dobe v smislu čl. 74 v zvezi s čl. 128 drugi odstavek za pokojnino pod pogojem, da za ta čas vplača naknadno članarino, kakor to pravilnik predpisuje t. j. v obrokih.«

Ko je gotovo še večje število delavcev, upokojenih v času od 1. I. 1931 do 22. V. 1933, ki pred 1. I. 1931 niso bili člani fonda, pa so bili na to sprejeti v fond, a jim pokojninski fond ni računal pokojnine za ves čas priznanega članstva, naj se poslužijo ugodnosti čl. 22 srb. civ. zakona in na to pritožbe na Državni svet, da dobe vsaj od dneva vložitve prošnje pravilno odmerjeno pokojnino.

Železničarji, ki sta med vojno kot nastavljanči služili pri vojaki, preskrbite si uverenja o tej vojaški službi.

Med svetovno vojno je moralo večje število nastavljenega osebja, ker se je zamerilo kakemu načelniku, ali je bilo politično nezanesljivo v bivši Avstriji, kar čez noč oditi v vojaško službo. Veliko število je bilo vsvo svetovno vojno pri vojaki in so po vojni zopet nastopili službo na železnici ter se jim je po tedanjih predpisih ves čas računal.

§ 258 tč. 4 sedanjega zakona predvideva, da se čas, ki ga je prebil uslužbenec državnih prometnih ustanov, aktivni ali upokojenec, na vojaški dolžnosti v vojni šteje tako, da se za vsako vojno leto prišteje še po eno leto.

Na podlagi te odločbe imajo vsi prizadeti pravico zahtevati, da se jim za vsako vojno leto prišteje za odmero procenta pokojnine še eno leto. Enako se mora ta pribitek šteti v čas, ki je odrejen s § 117 zakona kot pogoj, da zamore uslužbenec na lastno prošnjo iti v pokoj. Ta odločba velja tudi za bivše južno železničarje ter je tako razsodil

Državni svet v konkretnem slučaju, ko se je prizadeti južno železničar pritožil, ker mu niso priračunali še 4 let za odmero procenta pokojnine. Utemeljitev Državnega sveta se glasi:

»Tožnik napada rešenje vsled tega, ker mu za penzijo ni vračunana beneficirana služba po tč. 4 § 258 zakona za čas ki ga je prebil pri vojaki med vojno, za kar je priložil kot dokaz rešenje Komande ljubljanskega vojnega okruža o službovanju v bivši avstro-ogrski vojski. Ker upravna oblast ni upoštevala tega dokaza in ni ocenila, ali tožilec izpolnjuje pogoj § 258 zakona za vračunanje sporne službe kot beneficirane za pokojnino, je osporeno rešenje kot nepopolno na podlagi čl. 26 zakona o državnem svetu razveljaviti.«

Tudi rodbine staroupokojencev dobe odrejeno penzijo po predpisih novega zakona.

Državni svet je v splošni seji od 3. IV. 1935 izdal rešenje, da se tudi onim rodbinam državnih uslužbenec, ki so bili pred uveljavljenjem zakona iz leta 1931 že upokojeni in to po določbah zakonov, ki so veljali pred uvedbo zakona iz leta 1923 (torej po starih predpisih) odmeri pokojnina in

procent iste po določbah zakona iz leta 1931, čeprav niso plačevali v novoustanovljeni uradniški pokojninski fond nikakih prispevkov. Predpogoj je edino, da so imeli dotični uslužbenec 5 let službe, ki se jim po določbah sedanjega zakona prizna za pokojnino.

Još o našem centralnom bolesničkom fondu

Rekli smo već, da nam godišnji izvještaj, koji je centralna uprava Bolesničkog fonda podnjela jur održanoj godišnjoj skupštini, otkriva površnost, kojom se upravlja ovom našom najvažnijom socijalnom ustanovom, a time i uzročnike mnogih neudača, koje je snalaze. Dalnja analiza tog izvještaja pruža nam za to sve nove i nove dokaze.

Centralni upravni odbor je tek ove godine prikupio podatke o količini fondovskog inventara i procijenio ga sa vrijednošću Din 16,840.612.35. Svakako jedan zamašan iznos. Od toga nekretnine čine Din 11,750.565. Nigdje se iz izvještaja ne vidi, kako je kapitalizirana ta imovina, odnosno na kojoj osnovi će se vršiti njena amortizacija? To je, vjerojatno, ostavljeno novim »studijama« —

U kalendarskoj godini 1934. centralni odbor održao je 69 sjednica, na kojima je raspravljeno 1205 predmeta. Zaista: velika ekspeditivnost u održavanju sjednica, ali minimalna u riješavanju predmeta. Pa još kakvih predmeta! Odobravanje postavljenja lekara, rešavanje žalbi protiv odluka o uskrati potpora, o podjelivanju sanatorijskih liječenja i t. d. Redom stvari, kojih se na svakoj sjednici može riješiti desetak. Da, ali u tome slučaju bilo bi manje dnevnica! —

Iz izvještaja slijedi, da je ugrožen iznos zajma, koji je fond učinio zadrugi »Željezničarski dom« u Zagrebu. Za isti ne plaćaju se ni anuiteti ni kamati. Došlo se dotle, da Fond grozi sa prodajom založnih dobara. Zanima nas, kako je moglo doći do takve situacije? Kako se mogu i smiju podjelivati zajmovi ovako nesigurnim ustanovama? To se pravilno može razumjeti samo ako se zna, da je uprava fonda i uprava zadruge u rukama idejnih srodnika, t. j. nacionalnih željezničara.

Da fondom upravljaju željezničari, a ne stručnjaci i socijalni radnici, vidi se na više strana. To i sam izvještaj potvrđuje. Budžetsko poslovanje i rukovanje kreditima u fondu

saobraženo je uslovima, pod kojima se taj posao obavlja u finansijskom odjelenju G. D. Ž. Za upravnike je posao željeznice i fonda nešto jedinstvenoga, nešto što se ne može lučiti, pa i sistem rada treba da je isti. Oni — jer nisu stručnjaci — ne vide ogromne razlike, koja dijeli poslovanje fonda od sistema poslovanja željeznice, pa otuda i nesklonost, da se poslovanje fonda prilagodi potrebama članova. Ono postaje birokratizirano do najvećih konzekvencija.

Mnogobrojne i raznovrsne greške u upravljanju našle su svoj epilog u izbalanciranju budžeta za ovu budž. godinu. Kod njegovog prvotnog sastavljanja predviđeni izdaci imali su da nadvisu primitke, ali je ta opasnost otpala, pošto je uslijedila izmjena Naredbe o osiguranju željezničkog osoblja a time i smanjenje potpora za opremu djeteta, za dojlje, za pogrebne, za djecu i t. d. Za ovakvo budžetsko balanciranje zaista nije potrebna nikakva mudrost. Ako bude na god. opet deficita — kod takve uprave je to za očekivati — opet će se izmijeniti Naredba i opet smanjiti potpore! To je samo logična posljedica te nezdrave situacije, što je legistativna i egzekutivna vlast u fondu u istim rukama. Te ruke mogu politiku fonda udešavati prema svojim nazorima, ma da isti ne uključuju neku veću brigu za život i zdravlje željezničara.

U dalnjem listanju izvještaja udaraju nas u oči opet stvari, koje su samo kroz saznanje svega napred navedenog protumačive. Ne samo centralna uprava nego in sve oblasne uprave u održavanju sjednica vrlo su marljive. Oblasna uprava u Beogradu drži ih na stotine u godini. Otkuda ta marljivost? Evo, vrlo jednostavna odgonetka: za svaku sjednicu troši se poprečno oko 450 dinara, a na svakog njenog učesnika oko 85 dinara. Otuda mnogo sjednica, a na njima vrlo malo riješenih predmeta. **Član.**

I to treba da se zna!

Glasnik željezničkih činovnika u broju 7 donio je izvadak iz našeg zadnjeg članka, u kojem se njegov autor kritički osvrnuo na tok i rezultat zadnje Konzumne skupštine. Komentar tome članku, koji je pod pseudonimom »isa« napisan, stavlja nam upite: Da li »Ujedinjeni Željezničar« zna, da su njegovi pretplatnici jednoglasno glasali za posebno nagradjivanje (pored redovitih nagrada) tog upravnog odbora i da ostanu još 3 godine oni, za koje su tvrdili, da su oni krivi za pogreške vodstva?

Na sve pogreške, gdje god i ma kakve bile, treba upućivati, jer kritika je ne samo potrebna nego i korisna, a pogotovo onda, ako je namijenjena pravoj svrsi i ako su nevaljane stvari iznašane lojalno i objektivno. Iz »isa«-ievog komentara slijedi, da su pogreškama u zadrugi najviše krivi oni članovi uprave, koji su ponovno birani. Tim povodom Glasnik udruženja činovnika treba da zna:

Na skupštini Zadruga god. 1932. bila su u upravni i nadzorni odbor izabrana ista lica, koja i ove godine. Glasnik željezničkih činovnika se tada na veliko raspisao o velikoj pobjedi svojeg udruženja, jer da su u upravu izabrani svi njihovi uvaženi članovi, osim jednog u nadzornom odboru i jednog radnika, koji je izabran na tada koaliranoj listi: bivšeg Ujed. Sav. Željez. Jug. i Udruženja činovnika. Tada komentara nije bilo, ma da bi takav tada bio više na mjestu nego sada, a to zato, jer se znade, da su tada bili na koaliranoj listi dva kandidata-radnika za upravni i jedan za nadzorni odbor, dočim je Udruženje željezničkih činovnika imalo na listi po jednog kandidata za upravni i u nadzorni odbor, pa ipak je izbor ispao obratno. Zašto? Zato jer su članovi udruženja činovnika crtali radnike i

kandidirali činovnike, a radnici, i ako su to znali, prešli su preko toga u interesu tada postojeće zajednice i svojeg karaktera lojalnosti. Tada nije trebalo komentara. Sada pak, kad su radnici čutke pristali na jedan predlog, koji je išao za time, da se ponovno izaberu otpali članovi uprave, pošto boljeg izlaza nisu imali, zamjera nam se. Radnici su ovaj puta svakako imali pravo, da izbor ispadne djelomično i u njihovu korist, a da istovremeno ne povrijeđe drugu koaliranu stranu, koja se nakon 3 godine odriče kao Pilat onih, koje je prije slavila.

Što se tiče onog dijela komentara, koji neistinito prikazuje držanje radničkih delegata na skupštini, okupljenih oko Ujedinjenog Željezničara, bilo bi od Glasnika želj. činovnika lijepo, da istovremeno objavi i onu kritiku (sa komentarom), koju su na skupštini izvršili članovi Udruženja željezničkih činovnika. Tek kad bi on to bio sklon učiniti vidjelo bi se, koliko je pseudonimus »isa« nekonzekventan: baš njegovi članovi bili su ti, koji su jednoglasno odobrili sve, što pseudonimus drugima zamjera.

Konačni rezultat kritičkog komentara g. »isa«-ia može se sveti na to: Blatom, koje se htjelo baciti na druge, pogodjen si sam. B. i. č.

Još o skupštini Konzumne zadruga u Zagrebu

Kao što smo već javili, 12. maja o. g. održana je redovna godišnja skupština delegata Konzumne zadruga željezničara u Zagrebu. Ma da je na pozivu stajalo, da će skupština početi radom u 8 sati, a u 9 svakako i bez obzira na broj prisutnih, ipak se ni u 9 sati još nije moglo primjetiti neki stvaran interes za rad. Ko-

načno je skupština ipak morala biti otvorena. Učinio je to predsjedajući posve uobičajenim govorom, opetujući ono, što je i lani tom zgodom rekao. Nešto malo osvježena uneo je u skupštinu delegat Štibler iz Beograda, koji je istu pozdravio i čestitao na »uzornom zadrugnom poslovanju i napredovanju«. (Tko li ga je samo naručio?) Konačno je počela i debata po izvještaju. Kod toga se ali vidjelo, da je svako čestitanje bilo preuranjeno. Iznašani su konkretni dokazi, da je zadruga roba kadkada skuplja i manje vrijedna od robe u privatnoj trgovini. Naročito se to dešava sa brašnom i uljem. To pako, ako se uvažuje pogodnosti, koje zadruga ima, nika, nikadje i nikada ne bi smjelo biti. Zadruga roba mora biti bolje kvalitete i jeftinija od robe u privatnoj trgovini. To mora tako biti, jer to je smisao zadruga. Ako to nije i ako to ne može biti, onda i zadruga gubi svoj rezon d'etr; ona će da smaklaše ne samo materijalno, nego i idejno! Većina zadruginih upravljača mora već jednom da uvidi, da se raznim kompariranjem cifara ne može oboriti faktični neuspjeh u dosadanjem poslovanju, niti se može nešto, što nije lijepo, prikazati kao takvo. Davati zadrugarima rog za svijecu to se više ne smije činiti, već se mora prigovore, koji se na godišnjim skupštinama čine, uvažiti i poslove tako organizirati, da će razlozi takvih prigovora biti uklonjeni. Isto tako ni operiranje sa »većim« brojem članova ne smatramo uputnim, jer taj broj nastaje pod izuzetnim prilikama, a ne kao posljedica nekih proširenih zadruginih ideja. On je posljedica strahovito niskih zarada s jedne, i mogućnosti povlačenja robe na kredit s druge strane. Tako rastući broj nije nikakva povoljna, već

vrlo nepovoljna okolnost za zadrugu, koja može zadrugu i glave stajati. Šta vrijedi veći broj članova, kad je istovremeno nesrazmjerno porasao i iznos dugovanja prema zadrugi. Konstatacija, da zadrugari svoje dugove ne podmiruju i time oštećuju zajednicu, samo je posljedica ovako uvećanog broja članstva. Riziko, koji otuda za zadrugu nastaje, teško se može pokriti neopravdano višim cijenama, a i nepravedno je, da taj riziko snažaju u glavnom najstariji i najpožrtvovalniji zadrugari. Ako bi se po dosadanjem sistemu nastavilo, baš ovi mogu doći u položaj, da budu prisiljeni orijentirati se tamo gdje roba jeftinija. Da li pak to može biti dobro po egzistenciju zadruga, o tome treba da razmišljaju sadašnji upravljači.

Sve to ali nisu bili najinteresantniji momenti ovogodišnje skupštine. Najvažnija pažnja posvećena je izboru novih članova upravnog i nadzornog odbora, a time u vezi, da se sankcioniše i poslovanje dosadanjeg. Sva pažnja bila je skoncentrisana na to, da u upravu udju ljudi upravnikovog povjerenja. Da bi to sigurnije prošlo, uvećan je dobitak na preko milion dinara prema četiristo hiljada od prošle godine. Velika tjeskoba, koja je vladala pred izborom, pretvorila se poslije izbora u nepritajenu radost. Samo što se nije ponovio slučaj od lani: »Pustite me u upravu barem još godinu dana, da ne bi imao finansijskih neprilika.« Otišli smo sa skupštine mučno raspoloženi, jer nam je bilo očito: Oni najuticajniji i na najodgovornijim položajima smatraju, da je zadruga tu radi njih, a ne oni radi zadruga. Po svemu izgleda da će još dugo, dugo tako biti, a to je za naše zadrugarstvo najžalosnije.

Zadrugar.

Ništa neide kako bi trebalo u našem Bol.fondu

Mnogi naši drugovi su računali, da će dolaskom nekolicine čestitih i svijesnih željezničara u upravu Bolesničkog fonda stvari krenuti na bolje, ali se sve više pokazuje, da je taj račun bio pogrešan. Svaka zdrava i dobra stvar teško se probija kroz hridi, koja predstavljaju ostaci ranijeg upravnog duha. Što je više od decenija išlo nizbrdo, teško je sada odjednom vratiti u pravu kolotečinu. Na sjednicama uprave Bolesničkog fonda biva stalno živo, ali od toga vrlo malo pozitivno. Još u nijednom slučaju nije uspjelo, da se u službu uvede onaj liječnik, kojeg tražiše članovi i njihovi predstavnici, već uvijek neki drugi, kojeg protežiraju nevidljive uticajne sile. Među stalnim sjedničnim prepirkama je pitanje sanatorijskog liječe-

nja oboljelih radnika. Više radnika tražilo je liječenje u sanatoriju na Golniku, nu većina odbora u nijednom slučaju na to nije pristala, već upućuje radnike na Brestovac i u Novi Marof. Ona to čini pored toga, što se članovi uklanjaju Brestovca kao nepodesnog za dobro liječenje, jer su mnogo uznemirivani bukom i prašinom, koja se sa ceste — usled jakog motornog prometa — diže.

Pitamo: Zašto ne može radnik na Golnik? Zar zato što liječenje plaća Bolesnički fond? Pa on je tu da to plaća! Ako je liječenje tu i nešto skuplje, ono je efikasnije, a što je efikasno, nije skupo. Možda je skuplja »jeftina« Banovinska bolnica, u kojoj je teško naći dovoljno mira, čistog zraka i — zdravlja.

Radnik.

Gorki doživljaj nakon 40-godišnjeg robotanja

Drug F. A. proveo je u radu željeznice ravnih 40 godina, mahom na težem i odgovornom poslu, a kroz sve to vrijeme bio je redovan član Bolesničkog fonda, bez da se je koristio pravima. I kad je bio po nešto bolestan, pošao je u apoteku i kupio si lijek, samo da ne optereti ustanovu. Pred neko vreme druge F. je penzionisan. Penzionisanje nije bila posljedica bolesti ili iznemoglosti, već propisa, po kojem radnik iznad 60 godina ima biti penzionisan, makar bio još sposoban za rad. Drug F. je opravdano smatrao: godine su tu, otpornost je manja, pa treba da i dalje ostanem član Bolesničkog fonda, kojem ću se u nuždi uteći! Podnio je Fondu molbu, da ga primi kao fakultativnog člana. Od istoga dobio je suhoparan odgovor: »Penzionisani radnici ne mogu biti fakultativni čla-

novi bolesničkog fonda.«

Gorko razočaran i rezigniran bacio je drug F. to rešenje u pod. Zar sam to zaslužio nakon 40 godina članstva! Zar je to ta pravica, o kojoj se toliko priča? Zar je to taj boljitak, koji nam izvojevaše nacionalni svojom vladavinom u Bolesničkom fondu?

Iz ovog gorkog razočaranja druga F. treba svi željezničari da izvuku pouku! Drugačije bi stanje bilo, da smo ostali međusobno složni i organizovani, da se nismo dali obmanuti od raznih vodja i špekulanata. Kranje je vrijeme, da sa sebe zbacimo njihovu vlast, da se organizujemo u našu klasnu organizaciju i kroz nju vodimo borbu za bolje uređenje kolij našeg osiguranja toli i svega našeg života.

Željezničar.

Dopisi

Iz koroške proge.

Kakor nam je že vsem znano, se nahajamo progovni delavci na železnici v jako siromašnem stanju. Ni namreč zadostno, da smo plačani jako slabo, da niti ne zadostuje za hrano, kje so pa še stanovanje, obleka in druge potrebščine, katere ima vsak človek in tudi delavec, ako ima družino nekoliko večjo, potrebno. Ako se mi delavci na progi nekoliko med seboj opazujemo, pridemo do zaključka, da nam je ostalo od našega telesa še samo okostje, in da nam naše hrapave

kože ostajajo precej prevelike. Pravijo, je pač kriza. Toda kriza tudi na železnici ni povsod enaka, posebno pa ne pri takomenovanih oberpriganjatih, ker taki imajo še zmeraj čas, da posedajo po cele ure po gostilnah pri rumeni kaplici, ali si pa naročijo kak mali sodeček na dom, da jim daje korajžo, da lažje priganjajo sestrado in razcapano delavsko paro, ker ene poštene obleke ali čevljev si že tako skoraj nobeden več kupiti ne more. Delavska para je prišla na železnici že tako daleč, da ni več sposobna za nobeno naporno opravilo, ker težko delati s praznim želodcem je jako huda stvar,

katero mora reven delavec prenašati. Res je, smo zato, da delamo in vemo tudi izrek, da delo vzdržuje in preobražuje svet. Ako je to resnica, tedaj imamo tudi mi izmozgani delavci pravico zahtevati, da se nam da toliko, kolikor mi za naše življenje potrebujemo.

Dovoliti si moramo še eno vprašanje. Kaj pa dela zveza jugoslovanskih narodnih železničarjev, katere je že toliko »dobrega« storila za železničarje, da imamo mi že polne žepe obljub, katerih se še ni niti ena izpolnila? Ko bi si mi delavci enkrat dovolili šalo, da bi par dni prihajali na delo na železnico s cilindrom in frakom in gotove vrste kravato okoli vratu, sem prepričan, da bi zveza narodnih železničarjev z vso naglico prišla na pomoč in nas rešila iz našega mizernega življenja, ker za take ljudi se hitro potegne. Mi pa nimamo sredstev za pošteno prehrano in življenje, zato tudi ne za frak in cilindar. Vsled tega nam ne preostaja nič drugega, kakor da združimo naše moči in zahtevamo naše pravice: za pošteno delo pošteno plačilo in človeka vredno življenje.

Pragersko

Z upanjem, da nam tiskarski škrat ne bo prekrizal računov, si dovoljujemo zopet enkrat z lučjo posvetiti v naše razmere. Tekom kratkega časa smo imeli kar tri postajne načelnike. Pri tem pa se je uresničil pregovor: Kaj boljšega pač redkokdaj pride na novo. To občutimo zdaj tudi mi. S prvim od teh treh se je človek še lahko sporazumel. Bil je uviden gospod ter je po možnosti ustregel, če je to služba dopuščala, tudi pri manjšem staležu osebja. Tako je vsak vsaj delno prišel na svoj račun, ne glede na kakršnokoli mišljenje. Drugi, dasi radodaren v gotovih zadevah, si je vtepel v glavo, da kdor ni mišljenja njegovega kova, tudi ni ma nič zahtevati. Zato se je tudi razbohotila vse zveličavna zveza, ne iz prepričanja, marveč radi tega, da je pač raje dal vsak 10 Din, samo da je imel mir. Z velikim pompom se je razbila organizacija Saveza, ustanovila se je Zveza, katere pa se je začela krhati že po preteku enega leta. Izredni občni zbor zveze je jasen dokaz, da nekaj ni v redu.

Železničarji — pripravite se na delegatske volitve za Nabavljalno zadrugo

Ker poteče letošnje leto funkcij-ska doba izvoljenih delegatov za skupščino Nabavljalne zadruge, bo moral upravni odbor zadruge razpisati volitve novih delegatov. Vsem članom Nabavljalne zadruge je dobro znano, na kak način je zvezarska gospoda pri zadnjih volitvah prišla do večine in kakšnih sredstev se je vse posluževala, da je dobila večino delegatov. Zvezarji se dobro zavedajo, da je vsa njih moč le toliko, kolikor imajo vpliva na razne gospodarske in humanitarne železničarske institucije, njih strokovna organizacija sama pa je zgradba na pesku, ki se bo podrla takoj, čim izgube svoje pozicije v gospodarskih institucijah.

Letošnje volitve članstva ne smemo presenetiti in je zato dolžnost članov Nabavljalne zadruge, da se začno takoj pripravljati na volitve z ozirom na dejstvo, da se vrše volitve po večinskem sistemu in en sam glas večine zadostuje, da so izvoljeni vsi delegati dotične liste. Zvezarji se bodo tudi letos poslužili stare tak-tike, da bodo dostavljali potom svojih

Pri nas je dovedla do izrednega občnega zbora zveze premestitev vplivnega tov. predsednika. Ker je bil njegov namestnik navaden premikač, po njih mnenju ni bil sposoben voditi organizacije in treba je bilo novih volitev. Pri njih organizaciji vendar premikač ne more zastopati načelnikov in drugih gospodov, že iz tovarništva ne. Ali ni tako?! Ker se je upal kljub temu katero povedati, s čimer se je strinjalo nižje uslužbenstvo, ga je bilo treba malo prikrajšati za vzgled in strah drugim. Radi tovarništva, kaj ne?

Radi tovarništva spregledamo tudi včasih pri najemnikih železniških objektov, da se jim ne dela škode, medtem ko smo pri drugih brezobzirni, četudi so slabše situirani. Taka je pač naša logika. Zmagati moramo za vsako ceno. Ljudje naj uvidijo, da so odvisni od naše milosti in dobrote. Saj je po izjavi visokega gospoda pri nas tudi zakoniti dopust dobrota direktije. Če nimamo vsaj dva še vedno v rezervi, se dopusta ne dobi in če ga dobiš, dobiš kvečjemu 4 dni naenkrat.

Nam ne gre v glavo, da pri prvem g. načelniku nismo nikoli videli v njegovem vrtu katerega uslužbenca,

Sadili in čistili smo sadna drevesa, opravljali razna druga dela, če pa nočeš, da se te nahruli, ne hodi po dobroto direktije — dopust.

Pa tudi z varnostnimi organi pri nas ni vse v redu. Pripetil se je žalosten slučaj, da je varnostni organ nastopil proti uslužbencu, ki je podal resnično izjavo, ter mu je med drugim zagrozil celo s premeštitvijo. Postajno vodstvo pismene prijave o tem incidentu sploh ni hotelo sprejeti, prekoračenje službene poti pa ni dovoljeno, ako se nočeš izpostaviti kazni.

Morda bo direktija na podlagi teh vrstic ukrenila potrebno, da se za bodoče osebe zaščiti, pa če je to prav gotovim osebam ali ne. — Pa tudi železničarji naj spregledajo in ne iščejo zaščite tam, kjer je ne morejo najti in kjer rabijo maso organiziranih za to, da se sami lahko prikupijo radi boljših mest. Izpolnimo točno predpise, vršimo službo vestno in lahko bomo nastopili proti vsakemu, ki bi nam hotel delati krivico.

zaupnikov upokojencem glasovnice na dom in jih takoj pobirali nazaj, poslužili se bodo službenega aparata, kjerkoli imajo na njega vpliv, samo da bi zopet zbrali večino glasovnic za sebe. Da to preprečite, morate takoj obvestiti prav vse člane Nabavljalne zadruge, da ne vračajo glasovnice onemu, ki jim jo bo prinesel na dom, marveč da obdrže glasovnico in se sami udeležijo volitev. Vse aktivne železničarje enako opozorite, da naj ne puščajo glasovnic v pisarni, kjer se bodo delile, marveč naj vzamejo glasovnice seboj in volijo svobodno po svojem prepričanju. V vsakem kraju postavite dvo ali tročlanski volilni odbor, ki bo pravočasno poskrbel za sestavo kandidatne liste za Vaše volišče, obvestil vse člane o načinu volitev, zbral po razdelitvi glasovnice in preprečil vsako zlorabo že v kali.

Člani Nabavljalne zadruge na delo, da iztrgate zadrugo iz zvezarskih rok ter izvolite odbor, ki bo deloval nepristransko v interesu vsega članstva. Zadrugar.

Naredite red!

Zakaj se delajo razlike pri podeljevanju lesnih odpadkov?

Vsa leta do letos je bila na železnici v delavnicah, kurilnicah in pri sekciji udomačena praksa, da je dobivalo delavstvo zastavljene z drvmi, ki tam preperavajo, delavec pa mora kupovati drva po visoki ceni od kmetov.

Nove odpadke pa lepo na kratko žagajo in te odpadke dobivajo gospodje uradniki in skupinovodje dotične delavnice nemoteno naprej. Vrste se lepo eden za drugim in ko je zložen kubični meter drv, jih odpeljejo, odnosno zlože v drvarnice pri naravnih stanovanjih. Ne vemo, če je direktija odredila tako prakso, odnosno če za njo sploh ve. Smatramo pa za edino pravilno, da izda direktija odlok, da se tudi v tej delavnici razdeli drva delavcem in profesionistom, ki se nahajajo v najtežjem položaju, ne pa da se delajo izjeme, da dobe drva oni, ki so boljše situirani, delavec pa mora kupovati drva pri kmetih.

Prosimo — naredite red!

Odpušteni železničarji po 5. letih izvojevali pokojnino

Poročali smo že v našem listu o borbi železničarjev delavnice drž. žel. v Mariboru, ki so bili meseca marca 1930 odpušteni iz službe radi suma komunizma, ker jih je ovadil konfident Ivan Pečnik in se je potem izkazala ovadba za neresnično.

Železniška uprava pa kljub oprostitvi pred sodiščem železničarjem Čanžeku, Lekšu, Reberniku in Weingerlu ni hotela priznati pokojnine, čeprav so plačevali čez deset let, nekateri tudi čez 20 let, v provizijski sklad delavcev bivše južne železnice. Železniška uprava je namreč smatrala, da je bila že kazenska preiskava zadosten razlog za kazenski odpust iz službe, ki ima za posledico izgubo pravice do pokojnine.

Sodišče pa je že leta 1933 razsodilo v tožbah železničarjev Lekša in Čanžeka, ki sta pred sodiščem tožila na priznanje in plačilo pokojnine, da sama preiskava še ni noben razlog za kazenski odpust. Razen tega je sodišče v razlogih ugotovilo, da politični

prestopki sploh niso razlogi za odpust. Lekšu in Čanžeku je končno direktija priznala pokojnino in jo že tudi prejmeta.

Preostala sta še Rebernik in Weingerl, ki sta pozneje vložila tožbe. Med tem pa je ministrstvo saobračaja zopet vložilo pri Stolu sedmorice v Zagrebu predlog, da to najvišje sodišče izreče, da redno sodišče za tožbe železničarjev sploh ni pristojno. Kakor smo poročali, pa je Stol sedmorice kot najvišje sodišče ta predlog zavrnil. S tem je bilo končno veljavno izrečeno, da delavec lahko toži za pokojnino iz provizijskega sklada družbe južne železnice.

In tako je direktija ta teden poslala tudi Reberniku Filipu in Weingerlu Henriku rešenje, da jima priznava pokojnino od odpusta naprej, torej za vseh pet let nazaj. Vsem prizadetim železničarjem iskreno čestitamo k doseženemu uspehu in priborjenemu zadoščenju po tolikih letih pomanjkanja.

Javno vprašanje vodstvu Podpornega društva železniških uslužbencev in upokojencev v Ljubljani

Dne 17. septembra 1933 so se vršile delegatske volitve za občni zbor Podpornega društva, pri katerih so bile konstatirane na več voliščih nerednosti in vsled tega vložene pritožbe. Največ rednosti je bilo na 20. volišču v Mariboru — Narodni dom —, kjer so volili upokojenci ter je pristojna politična oblast te volitve razveljavila, vsled česar bi se morale vršiti ponovne volitve. Odlok o razveljavitvi je bil izdan dne 28. avg. 1934 ter teče sedaj že deseti mesec, odkar vodstvo odloku politične oblasti ni ugodilo.

Vprašamo društveno vodstvo, kdaj namerava razpisati te volitve, da tudi mariborski upokojenci izvolijo svoje delegate?

Vprašamo društveno vodstvo, kdaj namerava sklicati letošnji redni občni zbor društva, ki bi se moral že davno vršiti?

Vprašamo društveno vodstvo, ali gleda na interese zvezarjev ali pa so mu tudi kaj mar interesi članstva, ki ima pravico odločati o zadevah lastnega društva?

Odgovori in vprašanja

Ali pripada hčerki, ki je vodila očetu vdovu gospodinjstvo in je bil oče upokojen po določbah delavskega pravilnika iz leta 1930, pokojnina?

Glasom določb delavskega pravilnika iz leta 1930 pripada otrokom pravica do pokojnine le do dovršenega 16. leta starosti. V slučaju rednega šolanja se uživanje pokojnine podaljša do dovršenega 18. leta starosti in le v slučaju, da je otrok telesno ali duševno stalno nesposoben za pridobivanje in je brez premoženja, obdrži pravico do pokojnine tudi po 18. letu.

Po določbah delavskega pravilnika iz leta 1933 pa pripada v slučaju rednega šolanja pravica do pokojnine do dovršenega 21. leta starosti.

Razlika je torej le za slučaj šolanja, vendar hčerka, ki vodi očetu gospodinjstvo in je starejša od 16. leta starosti (ter ne obiskuje šole) nima po umrlem očetu-delavcu pravice do pokojnine.

Koliko penzije bi dobila moja žena v slučaju moje smrti. Provizioniran sem bil 1. julija 1932 in dobivam mesečno provizijo Din 1.215.—?

Ker ste bili upokojeni po določbah delavskega pravilnika iz leta 1930, bo tudi Vaši ženi odmerjena penzija po določbah pravilnika iz leta 1930, in sicer znaša penzija za ženo 50 odst. Vaše pokojnine, ako imate še kakega otroka pod 16. letom sta-

rosti, potem znaša penzija za dva uživalca 65 odst. Vaše pokojnine, če so trije uživalci, znaša 75 odst., za štiri in več pa 85 odst. Ako ste torej brez mladoletnih otrok, potem bo dobila Vaša žena mesečno pokojnino Din 607,50. V vednost vsem upokojenim delavcem podčrtavamo sledeče glavne principe glede odmere rodbinske pokojnine:

1. Delavci, ki so bili upokojeni po predpisih provizijskega zavoda bivše južne železnice, odnosno državne železnice, obdrže svoje pravice napram tem bivšim fondom tudi za odmero rodbinske pokojnine. V slučaju njihove smrti se odmeri ženi provizija po starih predpisih in dobi žena poleg provizije še pristojno osebno draginjno in rodbinsko doklado.

2. Delavci, ki so bili upokojeni po določbah delavskega pravilnika iz leta 1930, torej v času do 22. maja 1933, obdrže tudi za rodbinsko pokojnino vse pravice na podlagi tega pravilnika in je torej rodbinska pokojnina teh nekoliko večja. Najvišja rodbinska pokojnina za vdovo brez otrok po profesionistu znaša Din 640.—, po polkvalificiranem delavcu Din 460,80 in po delavcu Din 364,80.

3. Delavci, upokojeni po 20. maju 1933, torej po določbah zadnjega pravilnika, pa dobe rodbinsko pokojnino po določbah tega pravilnika, ki je nekoliko nižja in znaša najvišja za vdovo profesionista brez otrok Din 576.—, po polkvalificiranem delavcu Din 464,72 in po navadnem delavcu Din 327,68 mesečno.

Sodrug Berthold König 60. letnik

V petek, dne 21. junija je praznoval naš dolgoletni znanec s. König, ki se nahaja kot voditelj ilegalne avstrijske železničarske organizacije na Češkem, svoj 60. rojstni dan.

Vsi starejši sodrugi dobro poznajo s. Königa in njegovo delovanje v prejšnjem »Rechtschutz und Gewerkschaftsverein der Eisenbahner«, kjer je vedno najodločneje nastopal za pravice železničarjev, bil pri vsakem gibanju v prvi vrsti in je tako tudi pri zadnjem boju avstrijskega delavstva stal na barikadah. Grozila mu je smrtna obsodba ter je pobegnil v inozemstvo, kamor je rešil tudi premoženje organizacije. Avstrijska vlada mu je odvzela državljanstvo, ukinila pravico na pokojnino, zaplenila vse njegovo pohištvo in zaprla kot talca njegovega sina.

S. König je vztrajal v borbi in tekom par mesecev organiziral ilegalno organizacijo avstrijskih železničarjev, začel izdajati redno glasilo, prirejati zborovanja in danes je ta ilegalna organizacija daleko močnejša od organizacije, ki jo je uvedla železniška uprava. Želimo s. Königu, da vztraja v borbi za pravice avstrijskega proletarijata neomajno tudi v bodočnosti, dokler ne doseže avstrijski proletarijat svojo svobodo in se bo s. König zopet lahko vrnil med svoje zveste sodruge.

Ali si že pridobil novega naročnika za „Ujedinjeni železničar“?